

Domov>Sodni postopki>Civilne zadeve>Katero sodišče je pristojno?

Katero sodišče je pristojno?

Avstrija

1 Ali se moram obrniti na redno civilno sodišče ali na specializirano sodišče (na primer delovno sodišče)?

V civilnih zadevah so na prvi stopnji pristojna okrožna sodišča (*Bezirksgerichte*) in deželna sodišča (*Landesgerichte*). Zunaj Dunaja okrožna in deželna sodišča obravnavajo tudi gospodarske zadeve. Poleg tega deželna sodišča obravnavajo zadeve s področja delovnega in socialnega prava. Samo Dunaj ima svoje okrožno sodišče za gospodarske zadeve, svoje gospodarsko sodišče (*Handelsgericht*) ter svoje delovno in socialno sodišče (*Arbeits- und Sozialgericht*).

V informativnem listu o organizaciji sodišč je predstavljena razmejitev stvarne pristojnosti med okrožnimi in deželnimi sodišči ter sodišči, ki obravnavajo gospodarske zadeve, in sodišči, ki obravnavajo zadeve s področja delovnega in socialnega prava.

2 Kako lahko izvem, na katero sodišče naj se obrnem, kadar so pristojna redna civilna sodišča (tj. sodišča, ki so pristojna za take zadeve)?**2.1 Ali obstaja razlika med nižjimi in višjimi rednimi civilnimi sodišči (npr. okrožna sodišča kot nižja sodišča in regionalna sodišča kot višja sodišča) in če je tako, katero sodišče je pristojno za mojo zadevo?**

Razmejitev pristojnosti je načeloma odvisna od vrste spora (pristojnost glede na vrsto zadeve), pri vseh zadevah, ki okrožnim ali deželnim sodiščem niso dodeljene na tej podlagi, pa od vrednosti spornega predmeta (pristojnost glede na vrednost spornega predmeta). Pristojnost glede na vrsto zadeve ima vedno prednost pred pristojnostjo glede na vrednost spornega predmeta.

Okrožna sodišča so glede na vrsto zadeve pristojna, na primer, za večino zadev s področja družinskega prava in prava o najemnih razmerjih. Deželna sodišča so glede na vrsto zadeve pristojna, na primer, za spore na podlagi zakona o odgovornosti na področju jedrske energije (*Atomhaftpflichtgesetz*), zakona o odgovornosti uradnih oseb (*Amtshaftungsgesetz*), zakona o varstvu podatkov (*Datenschutzgesetz*) ter prava konkurence in avtorskega prava. Okrožna sodišča so pristojna za zadeve, v katerih vrednost spornega predmeta znaša do vključno 15 000 EUR, deželna sodišča pa za zadeve, v katerih vrednost spornega predmeta presega 15 000 EUR.

2.2 Krajna pristojnost (je sodišče v mestu A ali mestu B pristojno za mojo zadevo?)**2.2.1 Splošno pravilo krajevne pristojnosti**

Vsakdo ima splošno krajevno pristojno sodišče, ki se določi na podlagi njegove osebne povezave s sodnim okrajem. Praviloma se tožbe vložijo pri sodišču, ki je splošno krajevno pristojno za toženca. Splošno krajevno pristojno sodišče za fizično osebo je običajno odvisno od njenega kraja stalnega ali običajnega prebivališča, ena oseba pa ima lahko več splošno krajevno pristojnih sodišč. Splošno krajevno pristojno sodišče za pravno osebo je običajno odvisno od kraja njenega sedeža.

2.2.2 Izjeme od splošnega pravila**2.2.2.1 Kdaj lahko izbiram med sodiščem v kraju stalnega prebivališča toženca (sodišče, ki ga določa splošno pravilo) in drugimi sodišči?**

V nekaterih primerih se lahko tožbe vložijo bodisi pri splošno krajevno pristojnem sodišču za toženca bodisi pri drugem izbranem sodišču (izbirna sodna pristojnost). V avstrijskem pravu o sodni pristojnosti je samo za civilne postopke priznanih več kot dvajset različnih sodišč izbirne pristojnosti za obravnavo pogodbenih in nepogodbenih obveznosti, različnih stvarnopravnih zahtevkov, pa tudi sodišč izbirne pristojnosti procesne narave. To so na primer sodišče v kraju izpolnitve obveznosti ali v kraju, navedenem na računu, sodišče v kraju spornega predmeta (*forum rei sitae*), sodišče v kraju, v katerem se je zgodil škodni dogodek, ali sodišče v kraju, v katerem je vložena nasprotna tožba. Njihova ureditev se lahko precej razlikuje od ureditve podobnih sodišč po evropskem pravu ali nacionalnem pravu drugih držav članic.

Tako so na primer v skladu z avstrijskim pravom za naslednje zahtevke določena naslednja pristojna sodišča:

za zahtevke, ki izhajajo iz pogodb (razen pogodb o zaposlitvi): tožbe za določitev obstoja ali neobstoja pogodbe, tožbe za izpolnitev ali razveljavitev pogodbe ter odškodninski zahtevki zaradi neizpolnitve ali neustrezne izpolnitve pogodbe se lahko vložijo pri sodišču v kraju, za katerega sta se stranki dogovorili, da bo toženec tam izpolnil pogodbo (sodišče v kraju izpolnitve obveznosti). Tak dogovor je treba dokazati z listinskimi dokazi;

za preživitinske zahtevke: glej informativni list „Preživitinski zahtevki – Avstrija“;

za odškodninske zahtevke: spori, v katerih se zahteva odškodnina za škodo, nastalo zaradi smrti ali poškodbe ene ali več oseb, protipravnega odvzema prostosti ali poškodovanja premičnega premoženja, se lahko predložijo sodišču v okrožju, v katerem je bila škoda povzročena (sodišče v kraju, v katerem se je zgodil škodni dogodek). Poleg tega se lahko odškodninski zahtevki zaradi kaznivih dejanj uveljavljajo tudi v okviru kazenskega postopka zoper storilca (*Adhäsionsverfahren*);

za tožbe ali predloge za razvezo zakonske zveze: glej informativni list „Razveza zakonske zveze – Avstrija“;

za zahtevke glede pravice do varstva in vzgoje otroka: glej informativni list „Starševska odgovornost – Avstrija“.

2.2.2.2 Kdaj moram izbrati drugo sodišče namesto sodišča v kraju stalnega prebivališča toženca (sodišče, ki ga določa splošno pravilo)?

V nekaterih primerih obstaja sodišče posebne pristojnosti, pri katerem je treba vložiti tožbo in ki izključuje sodišče splošne pristojnosti in sodišča izbirne pristojnosti. Izraz „sodišče obvezne pristojnosti“ (*Zwangsgerichtsstand*) pomeni izključno pristojno sodišče, ki ga ni mogoče spremeniti niti z dogovorom o sodni pristojnosti med strankama (to mora biti izrecno določeno). Izključno pristojna sodišča obstajajo predvsem (vendar ne samo) v pravu o zakonski zvezi in družinskem pravu. Izključno pristojno sodišče bi lahko na primer bilo sodišče, pristojno za spore med zakonci ali registriranimi partnerji ali za zapuščinske zadeve, sodišče obvezne pristojnosti pa sodišče, pristojno za spore iz obveznic ali dejavnosti združenja. Njihova ureditev se lahko precej razlikuje od ureditve podobnih sodišč po evropskem pravu ali nacionalnem pravu drugih držav članic.

2.2.2.3 Ali lahko stranki izbereta sodišče, ki običajno ne bi bilo pristojno?

Če sodišče obvezne pristojnosti ne obstaja (glej točko 2.2.2.2 zgoraj), se lahko stranki izrecno dogovorita o pristojnosti enega ali več sodišč prve stopnje v imenovanih krajih ali izključitvi sodišč, ki bi sicer bila pristojna. Dogovor se mora nanašati bodisi na določen spor bodisi na spore, ki izhajajo iz določenega spora ali pravnega razmerja. Obvezna formalna zahteva glede dogovorov o sodni pristojnosti ne obstaja, vendar mora biti mogoče dogovor dokazati z listinskimi dokazi, če se med postopkom izpodbija.

Stranki lahko na podlagi dogovora o sodni pristojnosti spremenita sodno pristojnost (stvarno ali krajevno), ki bi sicer veljala. Taki dogovori se lahko sklenejo pred začetkom postopka ali na začetku postopka. Dogovor o prenosu stvarne pristojnosti s sodišča prve stopnje na okrožno sodišče je mogoč, če je sodišče prve stopnje pristojno glede na vrednost spornega predmeta, ter med splošnimi in gospodarskimi sodišči.

Sprememba krajevne pristojnosti je mogoča, če ni izrecno izključena. Če je v zakonu določeno, da pristojnosti ni mogoče spremeniti, obstaja obvezna pristojnost sodišča. Na primer, krajevne pristojnosti ni mogoče spremeniti ali jo je mogoče spremeniti le delno, če je pristojnost določena na podlagi člena 14 zakona o varstvu potrošnikov (KSchG), člena 83a ali člena 83b zakona o sodni pristojnosti (JN), člena 532 zakona o pravdnem postopku (ZPO), člena 9 zakona o delovnih in socialnih sodiščih (ASGG), člena 51 zakona o nadomestilu dohodka (EO) ali člena 253 zakona o stečaju (IO).

3 Kako lahko izvem, na katero sodišče naj se obrnem, kadar so pristojna specializirana sodišča?

V civilnih zadevah so specializirana sodišča za gospodarske zadeve ter zadeve s področja delovnega in socialnega prava samo na Dunaju, in sicer okrožno sodišče za gospodarske zadeve (*Bezirksgericht für Handelssachen*), gospodarsko sodišče na Dunaju (*Handelsgericht Wien*) ter delovno in socialno sodišče na Dunaju (*Arbeits- und Sozialgericht Wien*). V vseh drugih okrožjih gospodarske zadeve ter zadeve s področja delovnega in socialnega prava obravnavajo splošna sodišča. Krajevna pristojnost v gospodarskih zadevah ter zadevah s področja delovnega in socialnega prava je načeloma urejena s pravili o splošnem pravdnem postopku.

Zadnja posodobitev: 05/06/2023

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.